

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto Din 90—
za pol leta Din 45—

V upravi stane mesečno Din 7—

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane 50 p

NOVIČAS

Uredništvo in upravnštvo v Kobarjevi ulici št. 6 — Telefon uredništva št. 30 — Telefon upravnštva št. 328

CENE PO POŠTI:

za četrt leta Din 22:50
za en mesec Din 7:50

Naplače premeščenim železničarjem.

Na vprašanje poslanca Gostinčarja na železniškega ministra o zadevi doklad za one železničarje, ki so bili službeno prestavljeni, pa ne morejo dobiti v novem kraju stanovanja in morajo vsled tega živeti ločeno od družine, je minister odgovoril sledeče:

Ministrski svet je s svojim rešenjem od 16. junija 1921, M. S. str. 21678-21 odobril, da se po potrebi službe prestavljenim železničarjem iz področja bivše železniške direkcije v Ljubljani k direkciji državnih železnic Zagreb, ki imajo svojo družino, za čas dokler v Zagrebu ne dobijo potrebne stanovanja za družino in vsled tega žive ločeno od svoje družine prizna pravica na naplačo za ločeno gospodarstvo v znesku polovice njihove navadne dnevnice za službena potovanja.

Tako rešenje, katero je prinesel ministrski svet na predlog g. finančnega ministra, ni odgovarjalo našim potrebam, ker se je tikal samo onih uslužbencev, ki so bili iz področja ljubljanske direkcije premeščeni v Zagreb, ali je mnogo uslužbencev, ki so bili tudi iz Ljubljane prestavljeni, pa ne v Zagreb, pač pa v druga mesta, pa se nahajajo uslužbenci, posebno Hrvati in Srbi, ki so bili prestavljeni iz drugih krajev, in kateri bi v smislu te rešitve ne bi imeli pravice na označeno naplačo, kar bi ne bilo primerno in koristno za službo.

Da bi se odpravili ti nedostatki, sem izposloval drugo rešitev min. sveta od 21. julija 1921 l. (?) M. S. br. 24358-21, po kateri se prizna pravica na naplačo (naknado) za dvojno gospodarstvo, vsem po potrebi službe premeščanim uslužbencem brez ozira odkod in kam so premeščeni, toda pod pogojem, da je vsak premeščeni uslužbenec dolžan, da se takoj po prihodu v novi službeni kraj prijavi za stanovanje pristojnemu stanovanjskemu uradu in prinese potrdilo tega urada, da se mu družinsko stanovanje ni moglo nakazati.

Ta rešitev je bila dostavljena z akt. M. S. br. 29372-21 od 3. sept. l. 1921, vsem železniškim ravnateljstvom, pomorski oblasti in Bakru in računovodstvu mi podrejenega ministrstva radi nadaljnega postopka po istem.

Kolikor mi je znano, pri direkciji ni potežko pri izplačevanju te naplače in tam se daje vsem, ki imajo do nje pravico.

Istina je, da ta naplača ni izplačana nekaterim uslužbencem podrejenega ministrstva, ki so bili pred dalje časom premeščeni v ministrstvo in imajo vse pogoje za prejetje iste.

Zaradi tega je uputen akt računovodstva žel. ministrstva, da se istim potom pristojnega urada izvrši izplačilo naplačila. Toda računovodstvo je z aktom od 26. sept. pret. l. R. br. 7787 zahtevalo poročilo o tem, iz katerega naj se izplačajo ta naplačila, ker o tem ni nič omenjeno v spredaj navedenih rešitvah ministrskega sveta, a brez tega ne more dati naloga za izplačilo naplače, niti poslati predmet kontroli na pregled.

Aktom podrejenega mi ministrstva od 30. dec. pr. l. br. 40.784/21 zahtevan je po tem odlok gosp. fin. ministra, pa ker do sedaj še ni prišel odgovor na isto, sem jaz 22. t. m. pod št. 15.526/22 poslal akt gosp. fin. ministru urgirajoč potrebni odlok in sem ga prosil, da čim prej prinese svoj odlok.

Kadar se bode dobil ta odlok, potrebno, da se tem uslužbencem izplača ta naknada.

Primiti itd.

Ministar Saobračaja,
I. M. Stanič.

Iz tega odgovora se vidi, kako rešava ministrski svet gotove stvari in kako gura ubogo kljuse po naših ministrstvih svoje uboge kosti, kadar prenaša iz ministrstva v ministrstvo po cele mesece stvari, ki bi morale biti rešene v 24 urah. Uboge železničarske pare pa naj čakajo na to kar jim gre, zaradi dobre ali slabe volje kakega fin. ministrstva.

Draginjske doklade tobačnemu delavstvu.

Belgrad, 30. junija. (Izv.) Finančni minister je podpisal predlog uprave tobačnega monopola, po katerem se zvišajo draginjske doklade tobačnemu delavstvu. Bil je pač skrajni čas.

Rusija nadaljuje genovsko politiko.

Haag, 28. junija. Litvinov je izjavil, da bodo Rusi v Haagu vodili isto politiko kakor v Genovi. Glavno je, da ruska vlada dobi potrebne kredite. — Po genovski konferenci je ruska zakonodaja nadaljevala izpremembe v zmislu želja inozemskih vlad. Civilno pravo se je na novo uredilo ter se pred sodiščem dopuščajo zagovorniki.

Najvažnejši je odlok, ki zajamčuje varnost zasebne lastnine, v kolikor gre za stroje in podobno, ne pa za zemljišča. To pa velja samo za nove obrate in ne za prej obstoječe. Ako bi se kasneje kdaj izvršila zaplemba tudi novih obratov, je vlada obvezana plačati odškodnino.

Protič notranji minister?

Radikalci zahtevajo notranje ministrstvo.

Belgrad, 30. junija. (Izv.) Vaš dopisnik je izvedel od zanesljive strani, da bodo radikalci zahtevali mesto ministrstva za notranje zadeve za sebe in bi odstopili demokratom ministrstvo za javna dela ali pravosodno ministrstvo. Ker je sedaj na vrsti ravno razprava o posojilu in je kakor znano v radikalnem klubu proti njemu velika opozicija, je verjetno, da bodo demokrati to ministrstvo rade volje prepustili Radikalci namreč groze, da bodo sicer glasovali proti posojilu, ki bi v tem slučaju propadlo. Splošno se govori, da se

bo v slučaju, če dobe radikalci ministrstvo za notranje zadeve, vrnil Stojan Protič v radikalni klub in v vladi Nikole Pašića prevzel ta portfelj. V tej smeri so že podvzeti koraki.

Belgrad, 30. junija. (Izv.) Danes bosta radikalni in demokrati klub imela seji o rekonstrukciji vlade. V demokratskem klubu vlada veliko razburjenje radi zasedbe ministrstva za notranje zadeve. Najresnejši kandidat demokratov je Ljuba Davidović. Vendar je v tem radi zahteve radikalcev nastopila kriza.

Kriza radi pomilostitve Stejčca.

Belgrad, 30. junija. (Izv.) Vesti o pomilostitvi Stejčca so belgrajske vladne kroge zelo razburile, kajti vlada je kralju predložila ukaz, da se Stejčec ne pomilosti. Ministra Trifković in Pribičević, ki sta v tej zadevi obiskala kralja na Bledu, sta se že vrnila v Belgrad in poročala ministrom o njunem uspehu. Vlada je razpravljala o tem, ali je ta korak smatrati za izraz nezaupanja celi vladi ali samo pravosodnemu ministru s strani kralja. Kralj je ministroma razjasnil stvar na ta

način, da je to popolnoma njegova zadeva in da se je samo poslužil pravic, ki mu jih daje ustava. Kljub temu se govori, da je stališče pravosodnega ministra dr. Markonića zelo omajano in da bo moral najbrže odstopiti. Iz popolnoma zanesljive strani se doznava, da sta ministra Pribičević in Trifković uspela, da se Stejčec ne pomilosti na 10 let, kakor je kralj prvotno nameral, temveč na 20 let. Končna odločitev vlade v tej zadevi bo padla na današnji seji.

Fašistovska grozodejstva na Tolminskem.

Kakor smo že poročali, so neznani storilci poškodovali italijanski vojni spomenik na Krnu. Doslej še ni dognano, ali so to storili neodgovorni pastirji ali kak najet provokator ali morda celo strela. Slovensko ljudstvo kot tako s tem dejanjem nima ničesar opraviti in ga obsoja. Na vsak način je bil storilec sovražnik Slovencev, kajti ležalo je na dlani, kake bodo za Slovence posledice sprčo sedanjih razmer v Italiji. Dejansko so se stvari brez odlašanja polastili fašisti, ki so kakor nekoč Turki pridivljali na Tolminsko, požigali in strahovali prebivalstvo. Izvršili so v kratkem te-le slavne čine:

Razbili so Volaričev spomenik v Kobaridu, sneli po trgu vse slovenske napise, jih znesli pod lipo pred župno cerkvi, naložili drvi, ki so jih vzeli na cerkvenem dvorišču in nato vse skupaj zažgali. Potem so s kosi Volaričevega spomenika vprizarili okoli ognja divjaški ples. Ko je vse zgorelo — tudi lipo! — so se fašisti odpravili po trgu. Najprej so šli pred župnišče, kjer so rjaveli in zahtevali dekana Koršiča. Ker ga niso dobili doma, so hrumeli dalje, kričali, razbijali po vratih slovenskih trgovin, strahovali ljudi po slovenskih gostilnah in metali petarde. V Draščekovi gostilni so izpili tri sode piva, ne da bi kaj plačali. Nato so zahtevali tovorni avtomobil, s katerim so se odpeljali v Čedad.

Naslednji večer — 16. t. m. — je zopet prišlo v Kobarid 150 fašistov, ki so hoteli zažgati župnišče, a so to preprečili orožniki in financarji. Sedaj so fašisti izdali geslo: Na Drežnico pod Krn! Orožniki so z avtomobilom hiteli naprej in opozorili tamkajšnjega kurata Kalina in župana Berginca, naj nemudoma zbežita. Kmalu nato — bilo je okrog polnoči — so pridrli fašisti, se ustavili v vaški gostilni ter jedli in pili. Potem so pozvali gostilničarja, naj jim pokaže župnišče in hiše, kjer stanujejo neki osumljeni pastirji. Gostilničar je zganil z rameni, češ, da ne razume, nakar so ga pretepli. Potem je nekaj fašistov odšlo

v župnišče in po vasi in takoj nato so začeli kresovi. Gorelo je župnišče in en senik. Kmetje, ki so bili v gostilni, so hoteli iti gasiti, a navzoči orožniki so jim zabranili izhod iz gostilne. Potem so se fašisti odpeljali nazaj v Kobarid in med potjo streljali. V Kobaridu so obšli župnišče z bencinom in zažgali. Ogenj so pogasilorožniki. Zjutraj so se fašisti odpeljali v Staro Selo, kjer so bili ljudje ravno v cerkvi. Dva fašista, katerih eden je držal v rokah bodalo, drugi pa vrv, sta vdrla v cerkev in tam na glas grozila in preklinjala. Drugi fašisti so s krampi vdrli v župnišče, razbili župniku Jarcu vse pohištvo, izpustili 50 l vina, razbili in uničili vso opremo in knjige v prostorih bralnega društva »Svoboda« nato pa župnišče in »Svobodo« zažgali.

Vsi ti čini so se godili ob navzočnosti orožnikov, ki kljub temu niso ganili niti s prstom proti fašistom in tudi niso nobene razgrajaje aretirali. Politično društvo »Edinost« v Gorici je takoj sklicalo odborovo sejo in sklenilo protest ter odposlalo deputacije v Trst in Rim. Sprejelo je še več drugih važnih sklepov in med drugim sklenilo, da se goriški Slovenci v političnem življenju naslone na vse tiste organizacije in skupine, ki se bore proti fašizmu. Goriški poslanec Šček in dež. odbornik dr. Besednjak sta si vse poškodovane kraje osebno ogledala.

Goriška Straža ugotavlja, da so s fašistovskim divljanjem v najožji zvezi videmski kapitalisti in veleposestniki, ki so sovražniki pokrajinske avtonomije. Dejansko se krnski dogodek na italijanski strani v prvi vrsti izkorišča za boj proti avtonomiji. Pravično stališče je tudi v tem slučaju zavzel nasproti Slovincem goriški »Popolo Frulano«, ki je obširno opisal fašistovska grozodejstva na Tolminskem.

Pripomniti je še, da bi se bilo ljudstvo na Tolminskem postavilo fašistom v bran, ko bi ne bilo vedelo, da je v nadiški dolini pripravljenih 3000 fašistov z bombami.

Irska ustava.

Kljub vsem oviram se je med irskimi in angleškimi zastopniki dosegel sporazum v besedilu nove irske ustave. Načrt določa:

Irska država je enakovreden član v družbi narodov, ki tvorijo britansko državo. Irska ima svoje lastno državno pravo. Narodni jezik je irski. Svoboda vesti, vere in govora je zajamčena. Pravice države do naravnih zakladov dežele so neprenosljive in se more zasebno izkoriščanje dovoliti le pod vrhovnim državnim nadzorstvom.

Parlament — oireachtas — obstoja iz krone ter poslanske zbornice in senata. Volivno pravico v poslansko zbornico imajo vsi polnoletni državljani, v senat samo nad 30 letne osebe. Prisego pa polagajo člani parlamenta v navzočnosti kraljevega zastopnika. Volitve se vrše temeljem proporca. V finančnih vprašanjih sklepa poslanska zbornica popolnoma samostojno, v ostalih vprašanjih sporazumno s senatom. Sklenjene zakone mora potrditi kralj. V vprašanjih armade ima izključno besedo parlament in Irska ni obvezana vdeležiti se kake vojne, izvzemši slučaj dejanskega sovražnega vpada. Za sklepanje raznih zakonov je določen referendum, posebno tudi za izpremembo ustave.

Najvišja izvršilna oblast je v kraljevih rokah in se izvršuje po načinu kakor v Kanadi. Na isti način se imenuje tudi zastopnik krone. Vlado tvori 12 ministrov, 8 od njih ne sme biti ob enem član parlamenta.

Jugoslavija v sporu z Bolgarijo.

Belgrad, 30. junija. (Izv.) Iz Sofije je prispel naš izredni poslanik Rašić, ki ga je poklical v Belgrad minister za zunanje zadeve dr. Ninčić radi dogovora glede naše note Zvezi narodov kot odgovor na bolgarsko noto. Romunija in Grčija sta v tem vprašanju solidarni z državo SHS in bo nota tekom prihodnjih dni sestavljena in odposlana.

Današnja predborza.

Zagreb, 30. junija. (Izv.) Budimpešta 31.50, Berlin 89, Italija 14.80, London 1380, Newyork 308, Pariz 28.50, Praga 602, Dunaj 1.65, Švica 59.

Zürich, 30. junija. (Izv.) Berlin 1.43, Holandska 252, Newyork 527.75, London 23.27, Pariz 44.10, Italija 24.70, Praga 10.10, Budimpešta 0.51, Zagreb 1.65, Sofija 3.40, Varšava 0.1175, Dunaj 0.0275, n. a. K 0.02875.

Dunaj, 30. junija. (Izv.) Praga 368, Zagreb 60.75, Budimpešta 18.90, Varšava 4.16, Italija 900, Bukarest 1170, London 846, Newyork 19200, Pariz 1605, Švica 3650, Berlin 53, Holandsko 7400.

Politični dogodki.

+ Tudi radikalci se cepijo. V radikalnem klubu se je začela pojavljati struja zoper koalicijo z demokrati. Struja šteje 12 članov in grozi z izstopom iz kluba.

+ Ljuba Jovanović o hrvatskem vprašanju in avtonomiji. »Prager Presse« dne 23. junija t. l. prinaša pogovor svojega belgrajskega poročevalca z bivšim ministrom in enim prvih mož radikalne stranke Ljubo Jovanovićem o stališču radikalne stranke nasproti raznim političnim vprašanjem, ki so v Jugoslaviji tačas na dnevnem redu. O hrvatskem vprašanju je L. Jovanović rekel v glavnem to-le: Hrvatsko vprašanje so le zadnje bolečine trialistične misli, ki je podlegla misli narodnega edinstva. Hrvatskega vprašanja ni več, ampak samo vprašanje najboljšje ureditve naše države. Za naše razmere je mogoča le enotna država s široko upravno samoupravo. Delokrog upravne avtonomije se more razširiti še znatno preko meja, ki jih določa sedanja uprava in se bo moralo po mojem mnenju to tudi zgoditi. Res pa je, da so Hrvatje nezadovoljni, toda ta nezadovoljnost ni posledica sedanjih razmer in se mora ozdravljene prepustiti času. Sicer so pa Hrvatje tudi med seboj needini in kar hoče eden, noče drugi. Mi moramo skušati zadovoljiti tiste, s katerimi se moremo najlažje sporazumeti (komodno sta-

ščel). Toliko je gotovo, da med srbskimi politikami ni nikogar, ki bi hotel dovoliti, da bi ostali tako Srbi kakor Hrvati v prejšnjih avstroogrskih pokrajinah upravno razdeljeni v mejah, ki jih je postavil Dunaj, kjer je večina gospodovala nad manjšinami. (Ali je v sedanji državi kaj drugače?) — Nato je prešel Jovanović na avtonomistično vprašanje in se skliceval predvsem na svoje gornje izjave o avtonomiji. O ustanavljanju avtonomističnega bloka v Jugoslaviji Jovanović ni ničesar znanega in po njegovem mnenju takih strank sploh ni. Avtonomistična misel da ima nekaj tal samo med Slovenci, a tudi tu da so avtonomisti v manjšini. Hrvatske so federalisti in proti avtonomiji in Srbi tudi. O avtonomističnem bloku se torej sploh ne da govoriti. — Iz teh izjav se jasno vidi, kako tudi najboljši Srbi v politiki nočejo niti videti drugačnega mnenja nego svojega, kamoli da bi ga priznali.

Ustanovni občni zbor samostojnega političnega društva »Edinost« za Goriško se vrši v četrtek 13. julija t. l. v Gorici.

Dnevni dogodki.

— Slavnost 25 letnice Društva sv. Jozela v Trzinu, 15 letnice Orla in blagoslov nove orlovske zastave dne 2. julija. Po dosedanjih prijavah soditi obeta biti ta slavnost v Trzinu prav lepa. Salezijanska godba pride že v soboto popoldne ob 5. uri. Glavni prihod gostov je v nedeljo 2. julija z jutranjim vlakom, ki gre iz Ljubljane ob 7. uri, pride v Kranj okrog 8. ure, tam se presede na trziški vlak, ki pride v Trzin ob 9. uri. Za nazaj vozi reden vlak iz Trzina v Kranj, ob 7.15 zvečer in ima zvezo v Ljubljano in na Jesenice! Poseben vlak pa vozi v nedeljo 2. julija zvečer ob 9. uri iz Trzina v Kranj, kjer ima zvezo s turistovskim vlakom, ki gre iz Jesenic ob 9. uri in pride v Ljubljano okrog 11. ure zvečer. Torej so zveze vlakov zelo udobne! Radi izkaznic za polovično vožnjo velja to-le: Vsak udeleženec orlovskega tabora v Trzinu 2. julija, naj kupi vozni listek od domače postaje do Trzina! V Trzinu bo vsak dobil izkaznico za polovično vožnjo! Zato naj vsak vozni listek ohrani in ga ne sme oddati! V Trzinu se bodo izkaznice žigosale v potrdilo, da je dotični res bil na prireditvi v Trzinu! To se bo v Trzinu vsakemu preskrbelo: kje in kdaj, bo vsak

zvedel v Trzinu. Še enkrat vsabimo vse odseke, vsa društva, da storijo svojo dolžnost in v lepem številu pohite 2. julija v Trzin na Gorenjsko.

— V nedeljo na Vič! 20-letnica viškega kat. prosvetnega društva! Pričetek ob 16. uri.

— Nogomet v Zagrebu. (Izv.) Včeraj se je vršila tekma med reprezentanco Jugoslavije in Češkoslovaške, ki je končala z rezultatom 4:3 v korist Jugoslavije. Tekma med reprezentanco Zagreb proti Praga je končala z rezultatom 2:2, vendar je bila v 17. minuti v drugi polovici prekinjena. Eden čeških igralcev je razžalil sodnika, ki ga je vsled tega izključil od nadaljne igre. Vsi češki igralci so nato zapustili igrišče, ker niso hoteli dalje igrati brez izključenega tovariša. Sodnik je nato igro predčasno zaključil.

— Velika železniška nesreča bi se bila kmalu primerila danes zjutraj v Trzinu. Vlak, ki vozi ob 6. uri zjutraj iz Trzina, se je vrh klanca nad Trzinom blizu križev utrgal. K sreči je zadaj bil drug stroj, ki je zadržal utrpane vozove, sicer bi bilo vse drobno. Vlak je bil poln ljudi. Vlak se je nato vrnil v Trzin, kjer so škodo popravili.

— Socialna zakonodaja na Češkoslovaškem. Češkoslovaški parlament je sklenil zakon, glasom katerega ostanejo službena in delovna razmerja začasa mobilizacije v veljavi. Istotako je bil sprejet zakon, s katerim se zakonite določbe, ki urejajo pravne razmere med delavci in delodajalci, razširijo tudi na Slovakijo in Karpatorusijo.

Ljubljanski dogodki.

lj Umrla je danes ponoči mati g. dr. Izidorja Cankarja. Naj počiva v miru! G. doktorju in vsem svojcem najiskrenejše sožalje!

lj Novi sv. maši. V frančiškanski samostanski kapelici se je vršila danes nova sv. maša č. p. Ladislava Čurica iz bosanske frančiškanske provincije. — V nedeljo 2. julija pa ima ob 9. uri v tukajšnji frančiškanski cerkvi svojo prvo sv. mašo č. p. Branimir Marijić iz Mostara v Hercegovini. Govori mu definitor preč. p. Regalati Čebulj. — Mladina franjevca obilo blagoslova božjega!

lj Člane I. delavskega konsumnega društva opozarjamo na društveno sv. mašo, ki bo v nedeljo 2. julija ob pol osmih zjutraj na Rožniku.

lj Premocija. G. Mirko Pretnar iz Kranja bo v petek dne 30. junija ob 12. uri v veliki dvorani ljubljanske univerze promoviran za doktorja filozofije.

lj Ljubljanski Kroparji, ki žele v nedeljo 9. julija zjutraj iti v Kropo in h Kapeleci (povratek — kadar kdo hoče), naj se v nedeljo 2. julija priklase kaplanu Jerneju Hafnerju (župnišče sv. Petra) ustmeno ali pismeno. Za one, ki bi ne mogli hoditi iz Otoč v Kropo, bomo morebiti dobili brezplačno vozove v Podnart. Vabljeni ste vsi brez razlike, najlepše pa bo, ako gredo cele družine, ki se lahko zvečer vrnejo. Ker ne bomo vsi časopisov dnevno, opozorite drug drugega na to obvestilo, da bomo 9. julija vsi v Kropi.

lj Akademski dom ima danes občni zbor, na kar opozarjamo člane. Pred občnim zborom kratka seja načelstva.

lj Utonil je včeraj popoldne v Ljubljani na špicah okrog 20 let star mladenič. Baje je doma iz Kranja. Trupla do sinoči še niso dobili.

lj Stavka knjigoveškega delavstva. Prejeli smo sledeče obvestilo: Dne 27. t. m. je izbruhnila po knjigoveznih v Ljubljani stavka celokupnega knjigoveškega delavstva. Stavka je bila delavstvu takorekoč usiljena. Cele tri mesece je pošiljalo delavstvo na delodajalce vloge, spomenice in prošnje, na katere je dohajal vedno negativni odgovor. Ustmena pogajanja so delodajalci dosledno odklanjali, poleg tega tudi nočejo priznati organizacije knjigoveškega delavstva. — Ženske izrabljajo knjigoveški delodajalci za vsako, še tako naporno delo, plačujejo jih pa tako, da jim je dostojno življenje popolnoma onemogočeno. Obešati se morajo na žulje svojih staršev, če pa teh nimajo, morajo dobesedno stradati. Zadrugo knjigovezov za Slovenijo je organizacija knjigoveškega delavstva cel čas svojega delovanja kar preplavljala z obupnimi prošnjami, ki pa niso prinašale skoraj nobenega uspeha. Čisto umljivo je, da je moralo enkrat tudi knjigoveškemu delavstvu miniti trpljenje in da je prišlo do tega koraka. — Stavka knjigoveškega delavstva je borba za biti ali nebiti. — Človek vendar ne more biti obsojen na večno suženjsko življenje. —

Menda se bodo knjigoveški delodajalci sedaj spametovali. Bil bi že tudi skrajni čas — V interesu pravičnosti bi bilo želeli, da se ta spor kmalu poravnava ugodno za delavce.

lj Ogenj na dolenskem kolodvoru. Včeraj okoli 10. ure popoldne je padla iskra iz lokomotive mimo prihajajočega vlaka na železniški voz, naložen s slamo za vojaštvo. Naenkrat sta bila dva vagona s slamo v plamenu. Na lice mesta došlo ljubljansko gasilno in reševalno društvo je ogenj pogasil v treh urah. Pri ognju je ponesrečil Jakob Strgar na levi roki. Sedaj je že tretji slučaj, da je gasilec ponesrečil pri ognju na kolodvoru.

lj Senzacionalni aretaciji. 27. t. m. je v deželni bolnici umrla neka mlada žena. Pri obdukciji so zdravniki dognali, da je smrt nastopila vsled slabo izvedene operacije, radi katere je nastalo zastrupljenje krvi. O tem obveščeno državno pravdnštvo je odredilo najpodrobnejše poizvedbe, ki so osumile nekega ljubljanskega zdravnika, da je na prigrvarjanje izvedel operacijo in jo zgubil. Osumljen je bil tudi neki drug gospod, da je kot dober prijatelj rajnice nasvetoval operacijo za odpravo ploda. Na odredbo državnega pravdnika je bila zaplenjena korespondenca rajnice in njenega prijatelja. Osumljeni zdravnik in prijatelj rajnice sta bila nato zaslišana in 28. t. m. ob 2. uri zjutraj izročena v zapore okrajnega sodišča. Aretaciji sta vzbudili v Ljubljani silno senzacijo. Govore se naravnost neverjetne stvari. Če bi bile vse govore resnične, bi morali nad moralo v Ljubljani obupati. Toliko je vendar jasno, da gotovi ljubljanski »boljšiki« krogi ne vidijo v zločinu odprave plodu prav nič slabega. Trdi se, da gotove osebe izvajajo odpravo plodu obrtoma in da stanejo take operacije 2 do 4000 K in še več. Pač po socialni in denarni stopnji pacienta. Odločen korak državnega pravdnštva v korist povzdige laksne povojne morale je vzbudil v vseh krogih veliko odobravanje in ga tudi mi toplo pozdravljamo, ker vemo, da se bo preiskava izvedla odločno in bo pojasnila celo senzacionalno zadevo, eventualne krivce pa privedla pred sodni stol, da jih doleti kazen, ki jo za svojo ostudno dejanje zasluži.

Izdaja konzorcij »Novega časa«.
Urednik in odgovorni urednik Franc Kremžar.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Širite svoj dnevnik »NOVI ČAS«.

Pranje je težko delo;
olajšaj si ga in uporablaj

milo z znamko gazela

Konsumenti!

Organizacija konsumentov je danes bolj potrebna ko kedaj prej. Naša organizacija je

I. ljubljansko delavsko konsumno društvo
v Ljubljani, Kongresni trg 2.

Podružnice po vseh delih Slovenije. — Clani se sprejemajo v osrednji pisarni na Kongresnem trgu ali pri poslovodstvih posameznih podružnic.

Tunel.

Roman. Spisal Bernhard Kellermann. — Poslovenil Peter Mlakar.

V Budimpešti ga je čakala nova jobova vest: corner za bombaž se ni dal držati brez neizmernih izgub in agent je hotel vedeti, ali naj proda. S. Woolf se je obolavljaval. Omahoval je, toda ne radi premišljanja, temu radi negotovosti. Še pred tremi dnevi je zaslužil milijone pri bombažu in vendar ni dal nobenega svečnjaja pod svojo ceno. Zakaj? Poznal je bombaž, kajli tri leta se je pečal samo z bombažem. Poznal je trg, Liverpool, Chicago, New York, Rotterdam, New Orleans — vsakega posameznega meščarja — poznal je zakon tečajev, se vsak dan potapljaval v gozdove borznih številk, prisluškoval je s svojim tenkostušnim ušesom preko sveta ter prejemal dnevno nebroj brezzičnih brzojav, ki švigajo skozi zrak in jih samo listi ujamejo in razberejo, ki so večji šifer. Bil je kot seismograf, ki zaznamuje najrahljše sunke in potrese, ter zaznal vsako nihanje na trgu.

V Budimpešti je sedel v ekspres proti Parizu in šele na Dunaju izdal agentu v Liverpoolu ukaz, naj proda. Izgubil je pri tem na krvi — zletela mu je v zrak trdnjava! — a nenadoma ni več imel poguma, da bi vse postavil v nevarnost.

Uro pozneje je že obžaloval ukaz, a se ni mogel odločiti, da bi ga preklical. Prvič v svojem delovanju ni več zaupal svojemu instinktu.

Čutil se je utrujenega, brez moči kakor po kakšni

orgiji, brez odločnosti ter nečesa pričakoval. Bilo mu je, kakor da je začel v njegovo kri strup, ki oslablja. Težke slutnje so se ga lotevale in včasih je imel rahlo vročico. Lolil se ga je polsen, a kmalu se je spet vzbudil. Sanjalo se mu je, da govori na svojem aparatu v uradu z zaslopniki velikih mest in vsi — drug za drugim — so mu klicali v telefon, da je vse izgubljeno. Zbudil se je, ko so se glasovi združili v en sam ložec usoden zbor. Toda kar je slišal, ni bilo drugega nego drsanje vlaka, ki je na ovinku prišilil zavore. Sedel je ter strmel v mrzlo svetiljko na stropu v kupeju. Nafo je izvlekel ročni zapisnik ter začel računati. Med računanjem mu je zlezla v roke in noge ohromelost ter se počasi plazila proti srcu: ni upal zapisati izgube v Liverpoolu z nagimi številkami.

»Meni ni treba prodajati!« si je dejal. »Brzovajim, kakor hitro se vlak ustavi. Zakaj nimajo ti hribci nobenega telefona v vlaku? Ako zdaj prodam, sem mrtev, če cin ne vrže štiridesetih odstotkov in to je mogoče! Moram vse riskirati, lo je zadnja možnost!« Govoril je ogrski! Tudi to je bilo čudno, kajti ponavadi je kupčije sklepal v angleščini, v edinem jeziku, v katerem se more pravilno govoriti o denarju.

Ko pa se je vlak nenadoma ustavil, ga je ohromelost liščala na blazino. Pomislil je, da je zdaj vsa njegova armada z vsemi rezervami v ognju. In v to bilko ni imel vere, ne! Glava mu je bila polna številk. Kamor je pogledal, povsod so bile postavke, sedem, osem številčne lesive, vsote od neizmerne dolžine. Te številke so bile vse laš pravkar liskane, mrzle, iz že-

leza urezane. Te številk se so pojavljale kar same, spreminjale se poljubno, samovoljno nihale od strani dolgov na stran kreditov ali pa nacenpot izginjale, kakor da so ugasnile. Vrveč kalejdoskop, v katerem so zvenčale številk. Kakor luskinasti oklep so trkljale na tla, čisto majhne ali so pa nenadoma žarele v gigantski velikosti same, temno grozeč v pustem, črnem prostoru. Oblile so ga s kurjo poljo in bal se je, da ne znori. Tako velika in okrutna je bila njihova besnost, da je v svojem brezmočju plakal.

Do smrti izmučen je dospel v Pariz. Sele čez nekaj dni se je spet nekoliko umiril. Bilo mu je kakor možu, ki se brez vsakega znaka o boleznih nenadoma zgrudi na cesti ter vedno še s strahom misli na to znamenje razpada, čeludi si je že čez nekaj ur opomogel.

Čez teden dni je zvedel, da ga njegov instinkt ni varal.

Toliko da je prodal, je bombažni corner prešel v druge roke. Neki konzorcij ga je dobil v pest, teden dni držal ter ga prodal z milijonskim dobičkom.

S. Woolf se je penil ob besnost! Ako bi bil poslušal svoj instinkt, bi bil zdaj na trdnih tleh!

To je bil njegov prvi veliki pogrešek. A v prihodnjih dneh je napravil drugega. Cin je držal predolgo. Tri dni predolgo in potem prodal. Dobiček je še vedno imel, a pred tremi bi bil dobil še enkrat toliko. Dobil je dvanaest odstotkov, pred tremi dnevi bi bil petindvajset. Delindvajset! in zagledal bi bil kopno! S. Woolf je sinel v obraz.

Jadranska banka - Beograd.

Delniška glavnica: Din 30.000.000.—. Rezerva: Din 15.000.000.—.

Podružnice:

Celje, Caviat, Dubrovnik, Ercegovci, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

Naslov za brzojave: Jadranska.

Administrativni zavod:

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Corlland Street

New York City